

ПЛАН
ЗАХОДІВ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ БУЛІНГУ ТА БУДЬ – ЯКИМ ІНШИМ
ПРОЯВАМ НАСИЛЛЯ
НА 2021 – 2022 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Слобідко-Красилівської загальноосвітньої школи І-ІІ ступенів

ВСТУП

Антибулінгова політика Слобідко-Красилівської ЗОШ І – ІІ ступенів є частиною інших політик та спирається на положення таких документів закладу, як Статут, Кодекс честі учня та вчителя відповідає чинному законодавству (стаття 173 – 4 Кодексу України про адміністративні правопорушення).

Антибулінгова політика стосується кожного кожного у закладі. Її засади такі:

- будь – які прояви булінгу (цькування) є неприпустимими;
- кожен має почуватися захищеними;
- надання підтримки усім працівникам закладу для створення ними позитивної атмосфери задля попередження булінгу ;
- будь – які прояви булінгу будуть розглядатися уважно та серйозно;
- успішність виконання антибулінгової програми – це питання кожного у закладі Слобідко-Красилівської ЗОШ

№ з/п	ВИД РОБОТИ	Цільова аудиторія	Строки виконання	Відповідальний
Інформаційно – профілактичні заходи				
1	Організація механізмів звернення та встановлення інформаційних скриньок для повідомлень про випадки булінгу	Учні, вчителі, батьки	Протягом року	Педагог-організатор .

	(цькування)Консультпункт «Скринька довіри»			
2	Підготовка тематичних буклетів за участю старшокласників	Учні	Жовтень	Учн.самоврядування
3	Підготовка методичних рекомендацій для педагогів: • з вивчення учнівського колективу; • з розпізнавання ознак насильства різних видів щодо дітей		Листопад	Педагог-організатор
Навчання педагогів				
4	Співбесіда з класними керівниками за результатами діагностики класного колективу	Педагоги	Щомісяця	Заступник директора з НВР
5	Тренінг для педагогів «Конфлікти – це норми життя?»	Педагоги	Січень	Заступник директора з НВР,
6	Консультування класних керівників психологом, соціальним педагогом з проблемних ситуацій.	Педагоги	Постійно	Заступник директора з НВР
Робота з учнями				
7	Тренінгове заняття «Профілактика булінгу в учнівському середовищі»	6 клас	Жовтень 2020	Заступник директора з НВР,
	Флешмоб «Скажемо булінгу – ні!!!»	1-11кл.	Вересень	Заступник директора з НВР
8	Конкурс – виставка плакатів на тему	1-11 кл.	Грудень 2020	Заступник директора з НВР

	«Шкільному булінгу скажемо – Ні»			
9	Година спілкування «Не допускай насилля над ближнім»	5 клас	Січень 2021	Учн.самовряд.
10	Перегляд відеороликів «Нік Вуйчич про булінг у школі», «Булінг у школі та як з ним боротися – говоримо з Уповноваженим Президента України..», «Зупиніться!!! МОЯ Історія про Булінг і Кібербулінг»..	10-11 кл.	Протягом року	Педагог-організатор
11	Уроки відвертого спілкування «Що посієш, те й пожнеш»	7 кл	Березень	Педагог-організатор
12	Міні – тренінг «Як навчити дітей безпечної поведінки в Інтернеті»	1-4 класи	Квітень	Педагог-організатор
13	Розвивальне заняття «Я та інші»	3-4 кл.	Травень	Кл.керівники
14	Анкетування за методикою «Агресивна поведінка» (за Є. Ільїним та П. Ковальовим)	5-9 класи	Протягом року	Педагог-організатор
15	Анкета «Протидія булінгу»	учні 5-11 класів	впродовж року	Педагог-організатор
Робота з батьками				
16	Консультування батьків щодо захисту прав та інтересів дітей	Батьки	Протягом року	Педагог-організатор
17	Підготовка пам'ятки для батьків про порядок реагування та способи повідомлення про випадки булінгу (цькування) щодо дітей, заходи захисту та надання допомоги дітям	Батьки	Січень	Кл.керівники

18	Проведення консультацій з питань взаємин батьків з дітьми	Батьки	Протягом року	Педагог-організатор
19	Круглий стіл для батьків «Поговоримо про булінг та кібербулінг»	Батьки	Протягом року	Директор
20	Співпраця з соціальними службами Залучити громадські, батьківські, молодіжні організації, представників служб у справах дітей та ювенальної превенції.		Постійно.	Педагог-організатор

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Внести зміни до таких законодавчих актів України:
2. У [Кодексі України про адміністративні правопорушення](#) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., № 51, ст. 1122):

- 1) [частину другу](#) статті 13 після цифр “173” доповнити цифрами “173⁻⁴”;
- 2) доповнити статтею 173⁻⁴ такого змісту:

“Стаття 173⁻⁴. Булінг (цькування) учасника освітнього процесу

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, – тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, – тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, – тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, – тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу –

тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку”;

3) **абзац перший** частини третьої статті 184 доповнити словами та цифрами “крім порушень, передбачених частинами третьою або четвертою статті 173⁻⁴ цього Кодексу”;

4) **статтю 221** після цифр “173-173⁻²” доповнити цифрами “173⁻⁴”;

5) **абзац другий** пункту 1 частини першої статті 255 після цифр “173-173⁻²” доповнити цифрами “173⁻⁴”.

2. У **Законі України** “Про освіту” (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 38-39, ст. 380):

1) **частину першу** статті 1 доповнити пунктом 3⁻¹ такого змісту:

“3⁻¹) булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров’ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

систематичність (повторюваність) діяння;

наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого”;

2) **частину другу** статті 25 після абзацу дев’ятого доповнити новим абзацом такого змісту:

“здійснює контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти; розглядає скарги про відмову у реагуванні на випадки булінгу (цькування) за заявами здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та приймає рішення за результатами розгляду таких скарг; сприяє створенню безпечного освітнього середовища в закладі освіти та вживає заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг (цькування), стали його свідками або постраждали від булінгу”.

У зв’язку з цим абзац десятий вважати абзацом одинадцятим;

3) **частину третю** статті 26 після абзацу дев’ятого доповнити п’ятьма новими абзацами такого змісту:

“забезпечує створення у закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування), у тому числі:

з урахуванням пропозицій територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров’я,

головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику, служб у справах дітей та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді розробляє, затверджує та оприлюднює план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;

розглядає заяви про випадки булінгу (цькування) здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та видає рішення про проведення розслідування; скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та вживає відповідних заходів реагування;

забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування);

повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти”.

У зв'язку з цим абзац десятий вважати абзацом п'ятнадцятим;

4) **частину другу** статті 30 після абзацу двадцятого доповнити чотирма новими абзацами такого змісту:

“правила поведінки здобувача освіти в закладі освіти;

план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;

порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;

порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування)”.

У зв'язку з цим абзац двадцять перший вважати абзацом двадцять п'ятим;

5) у **статті 53**:

у **частині першій**:

абзац десятий після слів “форм насильства та експлуатації” доповнити словами “булінгу (цькування)”;

після абзацу десятого доповнити новим абзацом такого змісту:

“отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від булінгу (цькування), стала його свідком або вчинила булінг (цькування)”.

У зв’язку з цим абзаци одинадцятий – сімнадцятий вважати відповідно абзацами дванадцятим – вісімнадцятим;

частину третю доповнити абзацом шостим такого змісту:

“повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб”;

6) у **статті 54**:

частину першу доповнити абзацом двадцятим такого змісту:

“захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров’ю”;

частину другу доповнити абзацом чотирнадцятим такого змісту:

“повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування)”;

7) у **статті 55**:

у **частині другій**:

абзац восьмий після слів “закладу освіти” доповнити словами “у тому числі щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування), про”;

доповнити абзацами дев’ятим і десятим такого змісту:

“подавати керівництву або засновнику закладу освіти заяву про випадки булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;

вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;

частину третю доповнити абзацами одинадцятим і дванадцятим такого змісту:

“сприяти керівництву закладу освіти у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування);

виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти”;

8) **частину першу** статті 64 після абзацу восьмого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

“з урахуванням пропозицій центрального органу виконавчої влади з питань формування і реалізації державної політики у сфері захисту прав і свобод людини та громадянина, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров’я, головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань сім’ї та дітей, розробляє та затверджує план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти, порядок реагування на випадки булінгу (цькування), порядок застосування заходів виховного впливу;

узагальнює та оприлюднює інформацію про випадки булінгу (цькування) в закладах освіти”.

У зв’язку з цим абзаци дев’ятий – двадцять шостий вважати відповідно абзацами одинадцятим – двадцять восьмим;

9) **частину першу** статті 65 після абзацу шостого доповнити новим абзацом такого змісту:

“сприяють розробленню плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти”.

У зв'язку з цим абзаци сьомий і восьмий вважати відповідно абзацами восьмим і дев'ятим;

10) у статті 66:

частину першу після абзацу сьомого доповнити новим абзацом такого змісту:

“сприяють розробленню плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти”.

У зв'язку з цим абзац восьмий вважати абзацом дев'ятим;

частину другу після абзацу одинадцятого доповнити новим абзацом такого змісту:

“сприяють розробці плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти”.

У зв'язку з цим абзац дванадцятий вважати абзацом тринадцятим;

11) **пункт 2** частини другої статті 71 доповнити абзацом п'ятим такого змісту:

“випадків булінгу (цькування) в закладах освіти та заходів реагування на такі випадки, вжитих керівництвом закладу освіти або його засновником”;

12) **частину четверту** статті 73 після абзацу третього доповнити двома новими абзацами такого змісту:

“здійснювати перевірку заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти, повноту та своєчасність заходів реагування на такі випадки з боку педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, керівництва та засновника закладу освіти;

аналізувати заходи для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування)”.

У зв'язку з цим абзаци четвертий – восьмий вважати відповідно абзацами шостим – десятим;

13) **частину другу** статті 76 викласти в такій редакції:

“2. Соціально-педагогічний патронаж у системі освіти сприяє взаємодії закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні здобувачів освіти, їх адаптації до умов соціального середовища, забезпечує профілактику та запобігання булінгу (цькуванню), надання консультативної допомоги батькам,

психологічного супроводу здобувачів освіти, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування).
Соціально-педагогічний патронаж здійснюється соціальними педагогами”.

1. Прикінцеві положення
2. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.
3. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

**Президент
України**

П.ПОРОШЕНКО

м. Київ

18 грудня 2018 року

№ 2657-VIII

Додаток 1

**Алгоритм дій учителя та працівників у разі виявлення випадку
булінгу над дитиною**

У випадках, коли учитель має підозри або став свідком здійснення булінгу (з боку однокласників, працівників навчального закладу або інших осіб), здійснює такі дії:

- повідомляє про факт булінгу в усній чи письмовій формі адміністрацію колегіуму;
- повідомляє про випадок булінгу психологічну службу закладу;
- повідомляє про факт булінгу (цькування) батьків дитини, яку булять, та батьків дитини-булера.

Порада учителям

ЯК ДОПОМОГТИ ДИТИНІ, ЯКА ЦЬКУЄ ІНШИХ

В ситуації булінгу завжди беруть участь три сторони, а тому, коли ви дізнались про цькування у школі, не слід забувати про тих, хто ображає. Пам'ятайте, що дитині, яка булить інших, увага та допомога потрібна не менше, ніж тій, яка страждає від булінгу.

Відверто поговоріть з нею про те, що відбувається, з'ясуйте, як вона ставиться до своїх дій і як реагують на факт булінгу інші діти. Ви можете почути у відповідь, що “всі так роблять”, або “він заслуговує на це”. Поясніть, які дії ви вважаєте булінгом (цькування, образливі прізвиська, загрози фізичного насильства, залякування, висміювання, коментарі з сексуальним підтекстом, бойкот іншої дитини або підбурювання до ігнорування, плітки, публічні приниження, штовхання, плювки, псування особистих речей, принизливі висловлювання або жести).

Спокійно **роз'ясніть дитині, що її поведінка може завдати шкоди** не тільки жертві, а й усім учасникам освітнього процесу. **Дайте зрозуміти дитині, що поведінка булера є дуже серйозною проблемою**, і ви не будете терпіти це в майбутньому. Чітко і наполегливо, але без гніву, попросіть дитину зупинити цькування. Скажіть дитині, що їй потрібна допомога, а тому ви тимчасово триматимете зв'язок з учителями/ батьками, щоб упевнитись у тому, що дитина намагається змінити ситуацію.

Загрози і покарання не спрацюють. Можливо, на якийсь час це припинить булінг, та в перспективі може тільки посилити агресію і невдоволення. Буде зайвим концентрувати увагу на відчуттях дитини, яку булять. Той, хто виявляє агресію, як правило, відсторонюється від почуттів іншої людини.

Додаток 2

Алгоритм дій адміністрації навчального закладу у разі отримання повідомлення про факт булінгу у закладі

У разі звернення дитини, її батьків (осіб, які їх замінюють) або працівника навчального закладу до представника адміністрації навчального закладу щодо булінг алгоритм дій представника адміністрації закладу наступний:

- якщо звернення (повідомлення) усне, допомогти заявникам оформити це повідомлення письмово. Заява має бути оформлена належним чином, відповідно до вимог Закону України «Про звернення громадян» (має бути

зазначено прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання громадянина, викладено суть порушеного питання; письмове звернення повинно бути підписано заявником (заявниками) із зазначенням дат і підписів;

- здійснити реєстрацію вказаної заяви у журналі заяв (зазначити дату, час прийому заяви, П.І.Б. того, хто реєстрував заяву);
- повідомити директора закладу про заяву щодо факту булінгу;
- директор закладу наказом створює Комісію про проведення розслідування факту булінгу із визначенням уповноважених осіб, скликає засідання комісії. До комісії з розслідування входять представники адміністрації, психологічної служби, педагоги (за потреби), батьки постраждалого та булера;
- якщо комісія з розслідування визнала, що був наявний факт булінгу (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії несли систематичний характер, то директор колегіуму повідомляє (впродовж доби) уповноважені підрозділи органів Національної поліції України (ювенальну поліцію) та Службу у справах дітей про випадок булінгу;
- письмова відповідь заявнику надається у 10-денний строк.

Забороняється замовчувати (нехтувати, приховувати) виявлені факти булінгу або цькування.

По-перше, нехтування проблемою призводить до погіршення ситуації.

По-друге, Плесенська ЗОШ I – III ступенів несе відповідальність за дотримання норм законодавства щодо захисту прав дитини, а тому директор закладу може притягнути педагогічних працівників у зв'язку з порушенням правових норм освітнього процесу (прав дитини) до дисциплінарної та адміністративної відповідальності.

Неправильні дії або бездіяльність можуть призвести до порушення законодавства. Законодавством передбачено інформування заявника (особи, яка здійснила повідомлення або звернення), а також у самому зверненні може бути зазначено, що заявник бажає бути поінформованим про подальший перебіг справи, бути присутнім під час розгляду звернення) про хід розгляду заяви щодо факту булінгу (впродовж 10 днів).

Додаток 3

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ВАША ДИТИНА СТАЛА ЖЕРТВОЮ БУЛІНГУ (для батьків)

Порада батькам

ЯК ВІДРІЗНИТИ БУЛІНГ МІЖ ДІТЬМИ

Булінг супроводжується постійним (систематичним) реальним фізичним чи психологічним насиллям: жертву висміюють, залякують, дражнять, шантажують, б'ють, псують речі, розповсюджують плітки, бойкотують, оприлюднюють особисту інформацію та фото в соціальних мережах.

В ситуації булінгу завжди беруть участь три сторони: той, хто переслідує (булер), той, кого булять (жертва) та ті, хто спостерігають (спостерігачі).

Якщо булінг відбувся, він може повторюватися багато разів (систематично).

ЯК ЗРОЗУМІТИ, ЩО ВАШУ ДИТИНУ БУЛЯТЬ АБО ПІДДАЮТЬ ЦЬКУВАННЮ

Перше, що треба зрозуміти, **діти неохоче розповідають про цькування у школі**, а тому не слід думати, що у перший же раз, коли ви спитаєте її про це, вона відповість вам чесно. Тому **головна порада для батьків:** бути більш уважними до проявів булінгу.

Якщо ваша дитина стала замкненою, **вигадує приводи, щоб не йти до школи, перестала вчитись**, то поговоріть з нею. Причина такої поведінки може бути не у банальних лінощах. Також до видимих наслідків булінгу відносять **розлади сну, втрату апетиту, тривожність, низьку самооцінку**.

Якщо дитину шантажують у школі, вона **може почати просити додаткові гроші на кишенькові витрати**, щоб відкупитись від булера.

Якщо цькуванню піддають вашу дитину, то **обережно почніть з нею розмову**. Дайте зрозуміти, що вам можна довіряти, що ви не будете звинувачувати її у тому, що дитина стала жертвою булінгу. Розкажіть їй, що **немає нічого поганого у тому, щоб повідомити про агресивну поведінку** щодо когось учителю або дорослим. Також **не слід у розмові з дитиною використовувати такі кліше**, як “хлопчик має бути сильним та вміти постояти за себе”, “дівчинка не повинна сама захищатись”. Це тільки погіршить ситуацію.

Лист батькам про булінг

Шановні батьки!

18.12.2018 року Верховною Радою України прийнято Закон України № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)». Згідно із Законом, булінг (цькування) – це діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Повідомляємо, що за скоєне правопорушення батькам винних відповідно до статті 173-4 КУпАП про адміністративні правопорушення доведеться сплатити штраф від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів. Якщо булінг вчинений групою осіб або повторно, то штраф становитиме від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів. Або ж на винних чекають громадські роботи на строк від 40 до 60 годин. Булінг (цькування), вчинений малолітніми або неповнолітніми особами, тягне за собою накладання штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють.

Адміністрація Слобідко-Красилівської ЗОШ I – III ступенів розглядатиме заяви про **систематичні** випадки булінгу, а не одноразовий конфлікт чи сварку, проводитиме розслідування, вживатиме відповідні заходи, повідомлятиме уповноважені підрозділи органів Національної поліції (ювенальну поліцію) та Службу у справах дітей про випадки булінгу.

Додаток 4

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ТИ СТАВ ЖЕРТВОЮ БУЛІНГУ (для учнів)

Поради для учасників булінгу

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ТИ СТАВ ЖЕРТВОЮ БУЛІНГУ

Перше правило – **не тримати це у секреті**. Розкажи батькам, учителям, дорослим, яким довіряєш, про те, що тебе ображають у школі.

Також **не слід звинувачувати себе** у тому, що тебе цькують (булять).

Якщо цькування у школі (словесне чи фізичне), **йди до директора школи або заступника директора та розкажи всі подробиці факту булінгу**. Також повідом про ситуацію батьків.

Звернись до психолога, щоб відновити відчуття впевненості у своїх силах та зрозуміти, як діяти далі.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ВИ СТАЛИ СВІДКОМ ЦЬКУВАННЯ

Якщо цькують твого друга чи подругу, то **одразу зверніться до дорослих**: учителя, родичів, батьків.

Якщо твій **друг чи подруга** поділилися з тобою, що вони потрапили у ситуацію булінгу, обов'язково говори з ними про це. Вони **потребують твоєї підтримки!**

У жодному разі **не слід приєднуватись до групи, що цькує**, та висміювати проблеми свого друга чи подруги.

Якщо ви дорослий, який потерпав від булінгу колись, то **не проходите повз**. Спробуйте захистити дитину, яку ображають. При цьому не слід ображати дітей, які цькують, адже деякі роблять це, тому що самі постраждали від насильства (вдома, у спортивній секції, в іншій школі). У таких випадках вони можуть виміщати свій біль через знущання і приниження слабших за себе.

Деякі діти булять, щоб ловити на собі захоплені погляди оточуючих, а відчуття переваги над іншими приносить їм задоволення. До того ж, булячи когось, вони захищаються від цькування. Іноді такі діти дуже імпульсивні, не можуть контролювати свій гнів. У таких випадках справа нерідко доходить і до фізичного насильства.

Повідомте про булінг педагогів школи, батьків дитини.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ІНШИХ ЦЬКУЄШ ТИ

Зрозумій, **булінг – це твої дії, а не твоя особистість**. Ти можеш ними керувати та змінюватися на краще. Пам'ятай, що **булінг завдає фізичного та емоційного болю** іншому, а тому подумай, чи дійсно ти цього прагнеш? **Деякі речі** можуть здаватися смішними та невинними, проте вони **можуть завдати шкоди іншій людині**.

До уваги учнів!

Психологічний супровід осіб, причетних до факту булінгу, здійснює соціальний педагог із практичним психологом. З цією метою в закладі проводяться консультаційні години у практичного психолога і соціального педагога, облаштовано скриньку довіри для учнів, оприлюднено інформацію з телефонами довіри.

- Дитяча лінія 116 111 або 0 800 500 225 (з 12.00 до 16.00);
- Гаряча телефонна лінія щодо булінгу 116 000;
- Гаряча лінія з питань запобігання насильству 116 000 або 0 800 500 335;
- Уповноважений Верховної Ради з прав людини 0 800 50 17 20;
- Уповноважений Президента України з прав дитини 044 255 76 75;
- Центр надання безоплатної правової допомоги 0 800 213 103;
- Національна поліція України 102.

У випадку здійснення **булінгу** Вам варто розповісти про це адміністрації закладу, психологу та соціальному педагогу, класному керівнику, батькам, щоб у короткий термін можна було відреагувати на факт булінгу (цькування) та віднайти шляхи вирішення проблеми.